

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**PRIVREDNA KRETANJA U KANTONU SARAJEVO
2009-2013.**

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.građ.

Sarajevo, juli/srpanj 2014. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO

Direktor:

Hamdija Efendić, dipl.ing.grad.

Koordinacija i obrada:

Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

Pomoćnica direktora:

mr. sc. Maida Fetahagić

Šef službe za istraživanje i razvoj:

Gordana Memišević, dipl.ecc.

Šef službe za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja KS:

Ljiljana Misirača, dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Emina Kašmo, dipl.ecc.

Edin Trgo, IT

Sadržaj

Osnovni pokazatelji	4
Uvod	5
1. Nivo razvijenosti	6
2. Stanovništvo	7
3. Isplaćene i ostvarene investicije	10
4. Rezultati poslovanja	11
5. Rezultati poslovanja po Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD) i Klasifikaciji djelatnosti (KD)	13
6. Radna snaga	18
7. Zaposlenost	19
8. Plaće	22
9. Nezaposlenost	24
10. Industrijska proizvodnja	27
11. Turizam	29
12. Vanjska trgovina	31
Zaključak	35
Pregled tabela	38
Pregled grafova	39

Osnovni pokazatelji

Kanton Sarajevo	2009	2013	Indeks 2013/ 2009	Stopa rasta 09-13
Ukupno stanovništvo (sredinom godine)	423.645	442.669	1,1	104,5
<15	70.573	69.980	-0,2	99,2
15-65	283.943	299.970	1,4	105,6
>65	69.129	72.719	1,3	105,2
GDP/pc (USD)*	8.832	8.886	0,2	100,6
Broj zaposlenih	119.461	123.497	0,8	103,4
Stepen zaposlenosti stanovništva (%)	28,2	27,9	-0,3	98,9
Broj nezaposlenih	66.299	72.493	2,3	109,3
Stepen nezaposlenosti ukupnog stanovništva (%)	15,6	16,4	1,1	104,6
Stepen nezaposlenosti radne snage stanovništva (%)	23,3	24,2	0,9	103,5
Stopa nezaposlenosti (%)	35,7	37,0	0,9	103,6
Radna snaga	184.758	195.990	1,5	106,1
Plaće (KM)	991,9	1.048	1,4	105,7
Isplaćene investicije** (000 KM)	1.453.369	1.142.177	-7,7	78,6
Ostvarene investicije** (000 KM)	1.084.593	791.908	-10,0	73,0
Broj turista	170.612	318.032	16,8	186,4
Broj noćenja	324.513	617.171	17,4	190,2
Izvoz (000 KM)	660.998	916.490	8,5	138,7
Uvoz (000 KM)	3.079.248	3.546.352	3,6	115,2
Obim vanjsko-trgovinske razmjene (000 KM)	3.740.246	4.462.842	4,5	119,3
Stepen pokrivenosti uvoza izvozom (%)	21	21	-1,0	96,0
Rezultati poslovanja pravnih lica***				
Broj pravnih lica	5.870	6.205	1,4	105,7
Prihodi (mil. KM)	13.928	14.620	1,2	105,0
Rashodi (mil. KM)	13.672	14.679	1,8	107,4
Dobit (mil. KM)	683	496	-7,7	72,6
Gubitak (mil. KM)	480	559	3,9	116,5
Poslovna sredstva (mil. KM)	25.827	24.627	-1,2	95,4
Kapital (mil. KM)	12.520	13.244	1,4	105,8
Plate	815	820	0,1	100,6
Broj zaposlenih	100.702	90.264	-2,7	89,6

*Procjena Federalnog zavoda za programiranje razvoja

**Podaci za 2011. godinu

***Pravna lica koja knjigovodstvo vode po kontnom planu preduzeća

Uvod

Cilj materijala je da ukaže na privredna kretanja u periodu od 2009. do 2013. godine.

Materijal sadrži trinaest poglavlja i to: nivo razvijenosti, stanovništvo, isplaćene i ostvarene investicije, rezultati poslovanja, rezultati poslovanja po Jedinствenoj, odnosno Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD), radna snaga, zaposlenost, plate, nezaposlenost, industrijska proizvodnja, turizam i vanjska trgovina.

Za sva poglavlja daju se presjeci po godinama, od 2009. do 2013. godine, osim poglavlja investicija, jer zadnji objavljeni podaci Zavoda za statistiku su za 2012. godinu. U poglavljima, zaposlenost, plaće, industrijska proizvodnja došlo je do promjene u nizu podataka, zbog nove Klasifikacije djelatnosti.

U pripremi materijala korišteni su metodi statističke analize, komparacije i sinteze. Sastavni dio ovog materijala je pregled tabela i grafova.

Prilikom izrade materijala korištene su publikacije Zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, Agencije za finansijske, informatičke i posredničke usluge te dokumentaciona osnova, informacije, materijali i publikacije Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo.

1. Nivo razvijenosti

Ukupan domaći proizvod po stanovniku Kantona Sarajevo u 2013. iznosi 8.886 USD i povećao se sa 8.832 USD u 2009., što je za 0,6% više. Prosječna godišnja stopa rasta iznosi 0,2%.

Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva se smanjio sa 28,2% u 2009. na 27,9% u 2013. godini. Prosječna stopa rasta stepena zaposlenosi je negativna i iznosi 3,2% godišnje.

Stepen nezaposlenosti stanovništva (radni kontingent) se povećao sa 23,3% u 2003. godini na 24,2% u 2013. godini. Prosječna stopa rasta stepena nezaposlenosi iznosi 0,9% godišnje.

Stopa nezaposlenosti radne snage povećala se sa 35,7% u 2003. na 37% u 2013. godini. Stopa nezaposlenosti rasla je prosječno godišnje za 0,9%.

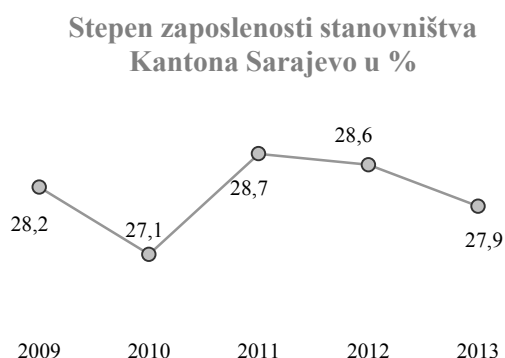
U 2013. godini, tendenciju rasta u odnosu na predhodnu godinu ima samo stopa nezaposlenosti (veća je za 0,7%). S druge strane GDP/pc je smanjen za 3,7% u odnosu na 2012. godinu, stepen zaposlenosti za 2,3%, a stepen nezaposlenosti za 1,1%.

Tabela 1. Indikatori razvijenosti Kantona Sarajevo

	godina					Stopa rasta 03-13	Indeks 13/09
	2009	2010	2011	2012	2013		
GDP/pc (USD)*	8.832	8.638	8.700	9.223	8.886	0,2	100,6
Stepen zaposlenosti stanovništva (%)	28,2	27,1	28,7	28,6	27,9	-0,3	98,9
Stepen nezaposlenosti stanovništva (%)	23,3	23,6	23,7	24,4	24,2	0,9	103,5
Stopa nezaposlenosti (%)	35,7	36,8	35,7	36,7	37,0	0,9	103,6

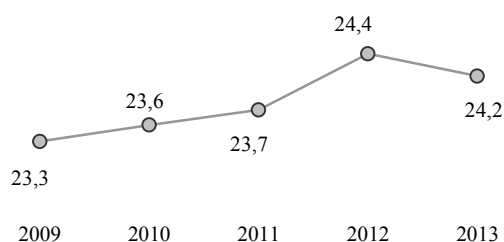

Graf 1.

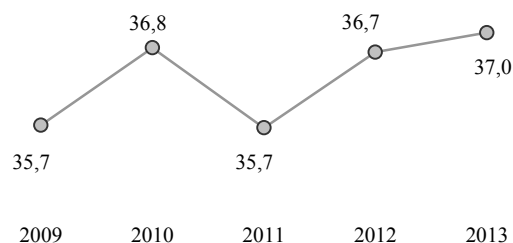
Graf 2.

**Stepen nezaposlenosti stanovništva
Kantona Sarajevo u %**

Graf 3.

**Stopa nezaposlenosti u
Kantonu Sarajevo u %**

Graf 4.

2. Stanovništvo

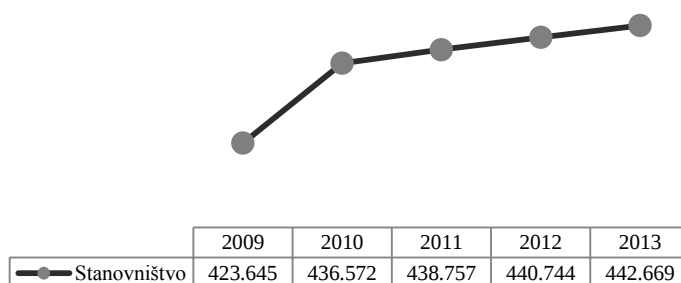
Na području Kantona Sarajevo, sredinom 2013. godine, živjelo je 442.669 stanovnika što je za oko 19.024 ili za 4,5% stanovnika više nego 2009. godine. U tom periodu stanovništvo je raslo po prosječnoj godišnjoj stopi od 1,1%.

Gustina naseljenosti Kantona Sarajevo u 2013. godini iznosi 346,6 st/km² i veća je za 4,5% u odnosu na gustinu naseljenosti 2009. kada je iznosila 331,7 st/km². U periodu 2009-2013. godine, gustina naseljenosti je rasla prosječno godišnje po stopi od 1,1%.

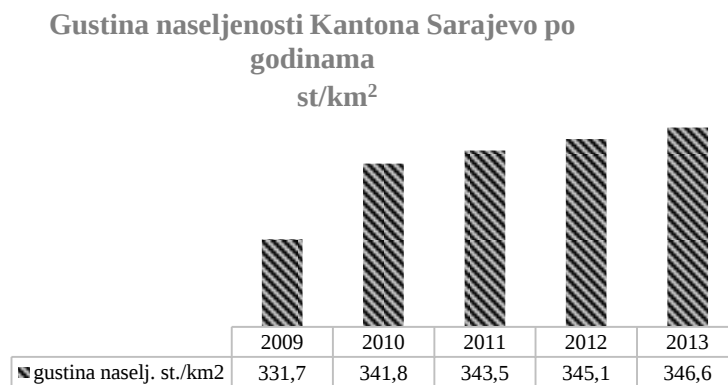
Tabela 2. Stanovništvo i gustina naseljenosti

Stanovništvo						Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
	2009	2010	2011	2012	2013		
UKUPNO	423.645	436.572	438.757	440.744	442.669	1,1	104,5
<15	70.573	72.941	73.192	69.650	69.980	-0,2	99,2
15-65	283.943	292.544	294.151	298.702	299.970	1,4	105,6
>65	69.129	71.087	71.414	72.392	72.719	1,3	105,2
gustina naselj. st./km ²	331,7	341,8	343,5	345,1	346,6	1,1	104,5

Stanovništvo Kantona Sarajevo po godinama

Graf 5.

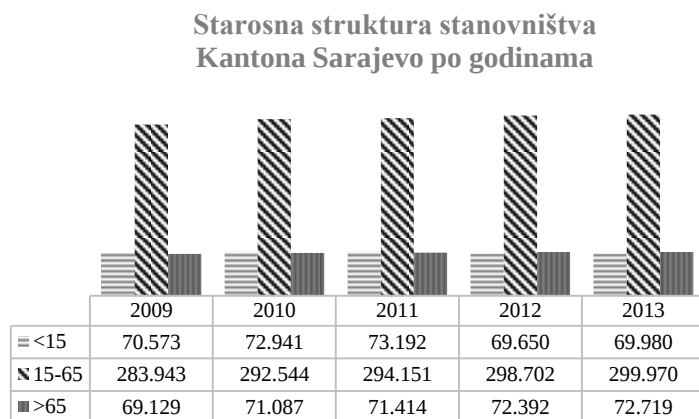

Graf 6.

U 2009. godini bilo je 16,7% stanovnika mlađih od 15 godina, 67% stanovnika u starosnoj dobi od 15-64 godine i 16,3% stanovnika preko 65 godina starosti. U 2013. godini smanjeno je učešće mladog stanovništva na 15,8%, a povećano učešće radnog kontingenta (stanovništvo od 15-64 godine) na 67,8% i stanovništva starijeg od 65 godina na 16,4%.

U posmatranom periodu broj stanovnika mlađih od 15 godina opadao je godišnje po stopi od 0,2%, dok je broj stanovnika od 15-64 godine rastao po stopi od 1,4%, odnosno broj stanovnika starijih od 65 godina, po stopi od 1,3%.

U 2013. godini broj stanovnika je veći za 0,4% u odnosu na 2012. godinu. Posmatrano po starosno strukturi, u 2013. godini, stanovništvo svih starosnih grupa je veće za oko 0,4%, odnosno 0,5% u odnosu na prošlu godinu.

Graf 7.

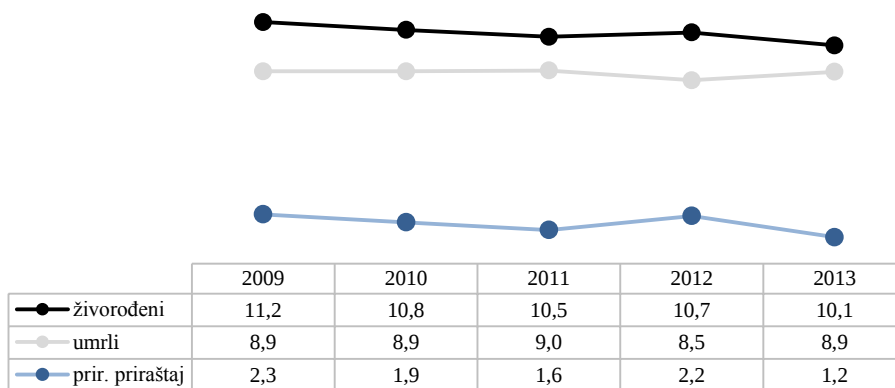
U periodu od 2009. do 2013. broj živorođenih u Kantonu Sarajevo je opadao prosječno godišnje po stopi od 1,4%. U istom periodu broj umrlih je rastao prosječno godišnje po stopi od 1%.

Rezultat tih procesa je smanjeni prirodni priraštaj koji je u 2013. u odnosu na 2009. godinu manji za 44% (sa 967 u 2009. na 542 u 2013. godini).

Tabela 3. Vitalna obilježja stanovništva Kantona Sarajevo

godine	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	stopa		
				živorodeni	umrli	prirodni priraštaj
2009	4.744	3.777	967	11,2	8,9	2,3
2010	4.728	3.892	836	10,8	8,9	1,9
2011	4.612	3.927	685	10,5	9,0	1,6
2012	4.721	3.747	974	10,7	8,5	2,2
2013	4.477	3.935	542	10,1	8,9	1,2
Stopa rasta 09-13	-1,4	1,0	-13,5	-2,5	-0,1	-14,4
Indeks 13/09	94,4	104,2	56,0	90,3	99,7	53,6

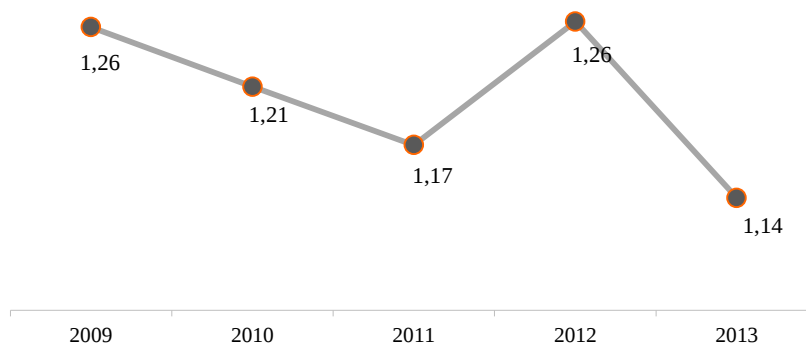
Od 2009. do 2013. godine stopa živorodenih smanila se sa 11,2 na 10,1 promil, stopa umrlih je ostala na istom nivou oko 8,9 promila, a stopa prirodnog priraštaja se smanjla sa 2,3 na 1,2 promila. Tokom cijelog perioda vitalni indeks je bio iznad 1.

Vitalna obilježja stanovništva Kantona Sarajevo
stope u ‰

Graf 8.

Vitalna statistika 2013. pokazuje smanjenje broja živorodenih (5,2%), kao i prirodnog priraštaja (44,3%), dok je broj umrlih veći za 5% u odnosu na 2012.

Vitalni indeks u Kantonu Sarajevo

Graf 9.

3. Isplaćene i ostvarene investicije

U periodu od 2009. do 2012. godine na području Kantona Sarajevo isplaćeno je preko 5,3 milijarde KM za investicije, a ostvareno je oko 3,8 milijardi KM ili skoro 72,1%.

U posmatranom periodu najviše isplata za investicije i najviše ostvarenih investicija bilo je u 2009. godini (27,3% isplata za investicije, odnosno 28,3% ostvarenih investicija).

U 2012. godini je isplaćeno 21,4% manje sredstava za investicije, a ostvareno 23% manje nego 2009. godine.

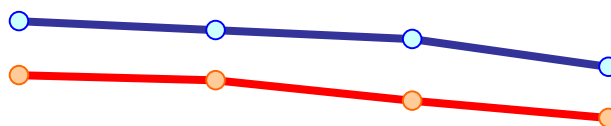
U ovom periodu isplaćena sredstva za investicije opadala su prosječno godišnje po stopi od 7,7%, a ostvarene investicije po stopi od 10%.

Tabela 4. Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo (u 000 KM)

Godine	isplaćene investicije	ostvarene investicije	<u>ostvareno</u> isplaćeno	%
2009	1.453.369	1.084.593	74,6	
2010	1.392.753	1.049.403	75,3	
2011	1.332.635	909.214	68,2	
2012	1.142.177	791.908	69,3	
UKUPNO	5.320.934	3.835.118	72,1	

Isplaćene investicije u 2012. godini u odnosu na predhodnu manje su za 14,3%, a ostvarene za 12,9%.

Isplaćene i ostvarene investicije
u 000 KM

	2009	2010	2011	2012
—●— isplaćene investicije	1.453.369	1.392.753	1.332.635	1.142.177
—●— ostvarene investicije	1.084.593	1.049.403	909.214	791.908

Graf 10.

Tabela 5. Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo, struktura (%)

godina	isplaćene investicije	ostvarene investicije
2009	27,3	28,3
2010	26,2	27,4
2011	25,0	23,7
2012	21,5	20,6
UKUPNO	100,0	100,0

Tabela 6. Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo, indeksi

indeks	isplaćene investicije	ostvarene investicije
<u>2010</u> 2009	95,8	96,8
<u>2011</u> 2010	95,7	86,6
<u>2012</u> 2011	85,7	87,1

4. Rezultati poslovanja

Prihod pravnih lica koja knjigovodstvo vode po kontnom planu preduzeća, ostvaren u fiskalnoj 2009. godini povećao se sa 13,7 milijardi KM na oko 14,6 milijardi KM u 2013. godini.

Istovremeno rashod se povećao sa 13,7 milijardi KM na oko 14,7 milijardi KM, gubitak sa 480 miliona KM na 559 miliona KM, dok se neto dobit smanjila sa 683 miliona KM na 496 miliona KM.

Vrijednost poslovnih sredstava smanjila se sa 25,8 milijardi KM u 2009. na 24,6 milijardi KM u 2013. godini, dok se kapital povećao sa 12,5 milijardi KM na oko 13,2 milijarde KM.

Neto plate su porasle sa 815 KM na 820 KM.

Broj zaposlenih, prema podacima o poslovanju pravnih lica, a na temelju sati rada, se smanjio sa 100,7 hiljada na oko 90,3 hiljade lica.

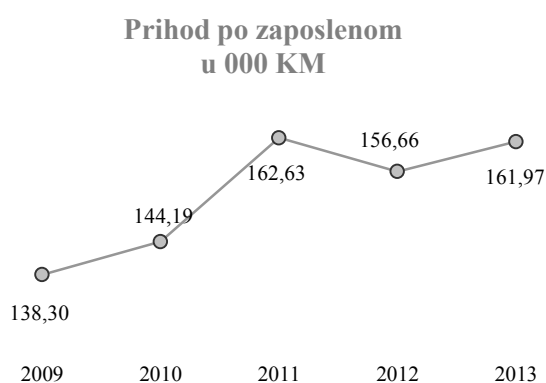
Tabela 7. Osnovni pokazatelji poslovanja

	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Broj pravnih lica	5.870	5.843	5.472	5.963	6.205	1,4	105,7
Prihodi u mil. KM	13.928	14.266	14.724	15.136	14.620	1,2	105,0
Rashodi u mil. KM	13.672	14.154	14.637	15.087	14.679	1,8	107,4
Neto dobit u mil. KM	683	589	578	606	496	-7,7	72,6
Gubitaku mil. KM	480	525	488	555	559	3,9	116,5
Poslovna sredstva u mil. KM	25.827	25.879	26.054	26.543	24.627	-1,2	95,4
Kapital u mil. KM	12.520	12.594	14.492	14.604	13.244	1,4	105,8
Plata u KM	815	817	810	835	820	0,1	100,6
Broj zaposlenih	100.702	98.941	90.533	96.618	90.264	-2,7	89,6

Samo broj pravnih lica i gubitak kao osnovni pokazatelji poslovanja u 2013. godini u odnosu na 2012. imaju tendenciju rasta, i to: broj pravih lica za 4,6%, a gubitak za 0,7%. Svi ostali osnovni pokazatelji su manji u 2013. u odnosu na prošlu godinu (prihod za 3,4%, rashoda za 2,7%, neto dobiti za 18,1%, poslovna sredstava za 7,2%, kapitala za 9,3%, te plata za 1,9% i broja zaposlenih za 6,6%).

Tabela 8. Pokazatelji kvaliteta poslovanja

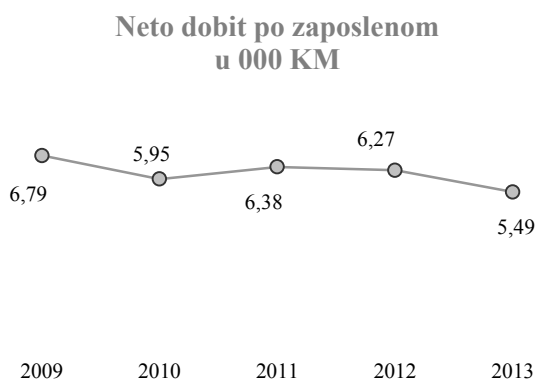
	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Prihodi po zaposlenom u 000 KM	138,30	144,19	162,63	156,66	161,97	4,0	117,1
Rashodi po zaposlenom u 000 KM	135,76	143,06	161,68	156,15	162,62	4,6	119,8
Neto dobit po zaposlenom u 000 KM	6,79	5,95	6,38	6,27	5,49	-5,1	81,0
Gubitak po zaposlenom u 000 KM	4,76	5,31	5,39	5,75	6,19	6,8	130,0
Efikasnost (prihod/rashod)	1,02	1,01	1,01	1,00	1,00	-0,6	97,8
Profit (dobit/prihod)	0,05	0,04	0,04	0,04	0,03	-8,8	69,1
Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,05	0,05	0,04	0,04	0,04	-9,0	68,6

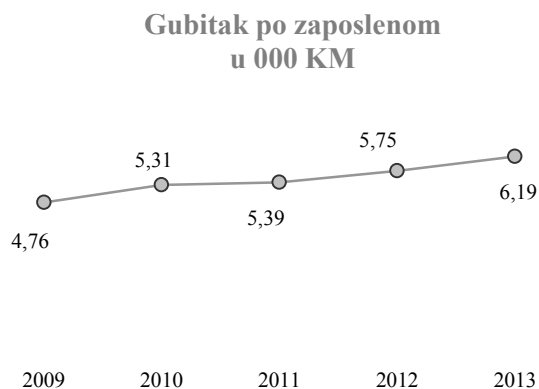
Graf 11.

Graf 12.

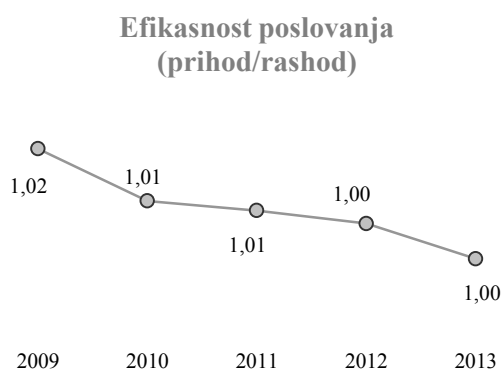

Graf 13

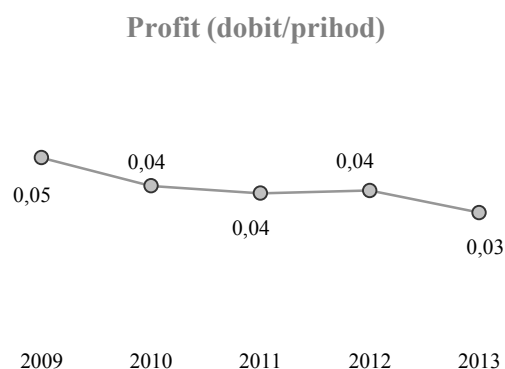

Graf 14.

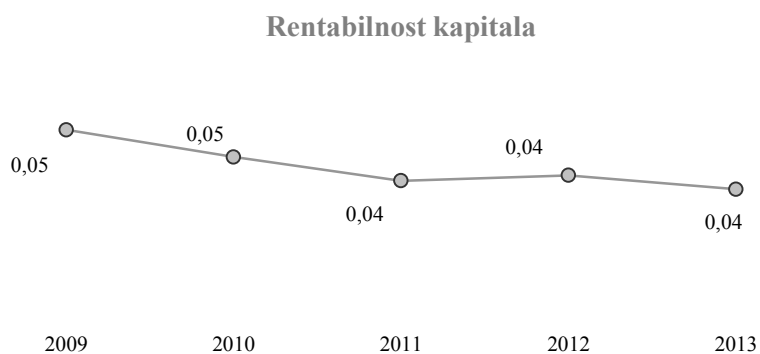
U 2013. godini uočava se i promjena prema pokazateljima kvaliteta poslovanja. Prihod po zaposlenom, rashod po zaposlenom i gubitak po zaposlenom veći su u odnosu na predhodnu godinu, dok svi ostali pokazatelji bilježe smanjenje (neto dobit po zaposlenom, efikasnost, profit i rentabilnost kapitala).

Graf 15.

Graf 16.

Graf 17.

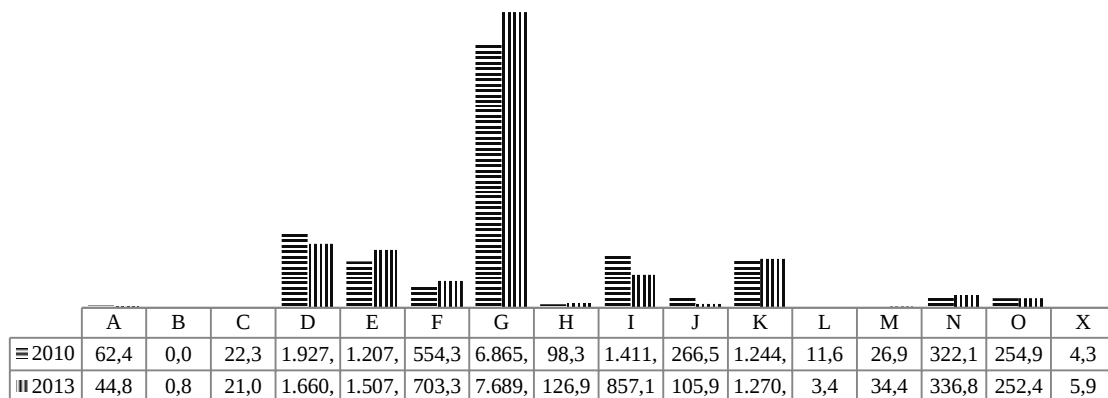
5. Rezultati poslovanja po Standardnoj klasifikaciji djelatnosti (SKD)

Ukupan ostvareni prihod u Kantonu Sarajevo u 2013. godini iznosio je oko 14,6 milijardi KM, što je za 2,4% više nego 2010. godine. U ukupno ostvarenom prihodu u periodu 2010-2013. najveće učešće ima trgovina, 48,1% u 2010., odnosno 52,6% u 2013. godini.

Tabela 9. Prihod od 2009. do 2013. u mil. KM

Područje	Godina				2013	Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	2009*	2010	2011	2012			
A		62,4	71,1	41,9	44,8	-10,4	71,8
B		0,0	0,0	0,9	0,8		
C		22,3	34,4	18,7	21,0	-2,0	94,0
D		1.927,0	1.746,7	1.719,2	1.660,4	-4,8	86,2
E		1.207,6	1.338,2	1.336,0	1.507,2	7,7	124,8
F		554,3	559,0	711,5	703,3	8,3	126,9
G		6.865,4	7.408,0	7.650,5	7.689,1	3,8	112,0
H		98,3	107,9	124,6	126,9	8,9	129,1
I		1.411,2	1.525,5	1.541,7	857,1	-15,3	60,7
J		266,5	168,4	125,7	105,9	-26,5	39,7
K		1.244,4	1.165,1	1.237,6	1.270,7	0,7	102,1
L		11,6	6,8	5,4	3,4	-33,7	29,2
M		26,9	26,8	33,8	34,4	8,5	127,9
N		322,1	318,8	328,0	336,8	1,5	104,6
O		254,9	247,0	252,0	252,4	-0,3	99,0
X		4,3	0,1	8,7	5,9	10,8	135,9
Ukupno	0,0	14.279,3	14.723,8	15.136,1	14.620,1	0,8	102,4

*Podaci nisu dostupni

Prihod po SKD-u 2010. i 2013.
u mil. KM

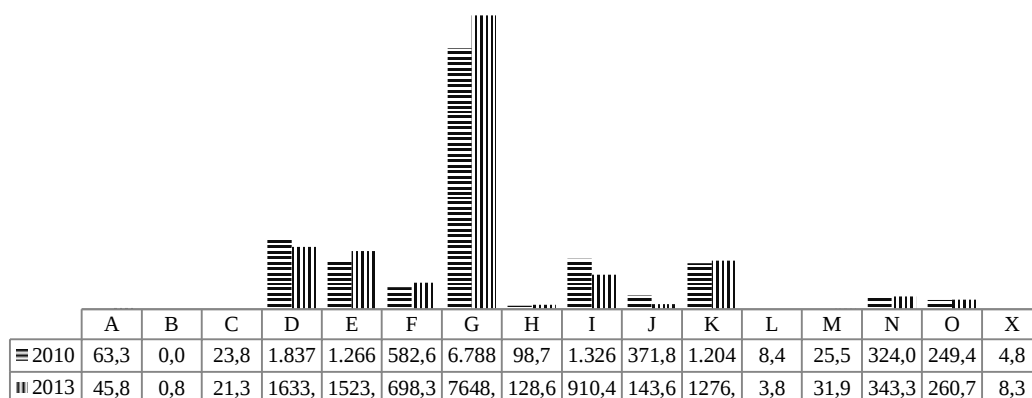
Graf 18.

Ukupan ostvareni rashod je iznosio oko 14,7 milijardi KM i veći je 3,5% od ostvarenog rashoda 2010. godine. U ukupno ostvarenom rashodu u periodu 2010-2013. najveće učešće ima trgovina, 47,9% u 2010., odnosno 52,1% u 2013. godini.

Tabela 10. Rashod od 2009. do 2013. u mil. KM

Područje	Godina					Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	2009*	2010	2011	2012	2013		
A		63,3	72,1	45,2	45,8	-10,2	72,3
B		0,0	0,0	0,9	0,8		
C		23,8	35,1	20,2	21,3	-3,5	89,8
D		1.837,0	1.702,9	1.682,4	1633,8	-3,8	88,9
E		1.266,6	1.393,0	1.387,8	1523,6	6,4	120,3
F		582,6	557,2	680,9	698,3	6,2	119,9
G		6.788,6	7.373,6	7.648,5	7648,2	4,1	112,7
H		98,7	118,4	137,2	128,6	9,2	130,3
I		1.326,5	1.445,7	1.465,1	910,4	-11,8	68,6
J		371,8	178,9	143,9	143,6	-27,2	38,6
K		1.204,8	1.154,4	1.216,2	1276,3	1,9	105,9
L		8,4	6,0	5,3	3,8	-23,5	44,8
M		25,5	26,2	30,0	31,9	7,7	124,8
N		324,0	323,1	343,4	343,3	1,9	105,9
O		249,4	250,3	11,4	260,7	1,5	104,5
X		4,8	0,1		8,3	20,1	173,2
Ukupno	0,0	14.175,8	14.637,0	14.818,4	14.678,7	1,2	103,5

*Podaci nisu dostupni

Rashod po SKD-u 2010. i 2013.
u mil. KM

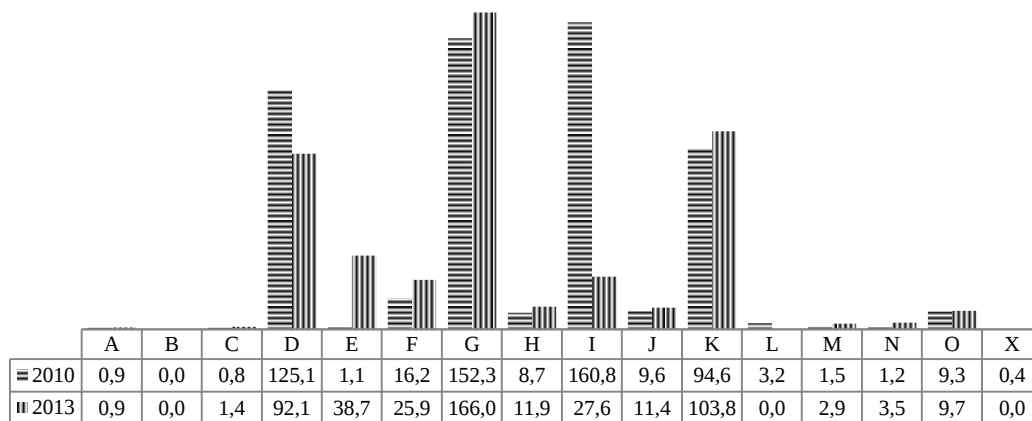
Graf 19.

Ostvarena neto dobit na području Kantona Sarajevo u 2012. godini iznosila je oko 496 miliona KM što je za 15,3% manje nego 2010. godine, kada je iznosio preko 586,5 miliona KM. U ukupno ostvarenoj neto dobiti u periodu 2010-2013. najveće učešće ima trgovina (26,0% u 2010., odnosno 33,5% u 2013. godini) i poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (16,2% u 2010., odnosno 20,9% u 2013. godini).

Tabela 11. Neto dobit od 2009. do 2013. u mil. KM

Područje	Godina					Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	2009*	2010	2011	2012	2013		
A		0,9	0,9	0,6	0,9	1,7	105,3
B		0,0	0,0	0,0	0,0		
C		0,8	0,4	1,0	1,4	13,1	163,5
D		125,1	102,1	95,0	92,1	-7,4	73,6
E		1,1	3,3	8,9	38,7	145,3	3.619,4
F		16,2	33,4	49,1	25,9	12,4	159,8
G		152,3	161,5	167,2	166,0	2,2	109,0
H		8,7	4,6	7,9	11,9	8,1	136,8
I		160,8	158,8	154,2	27,6	-35,6	17,2
J		9,6	11,8	11,6	11,4	4,6	119,6
K		94,6	87,6	94,5	103,8	2,3	109,7
L		3,2	0,7	0,2	0,0	-100,0	0,0
M		1,5	2,0	4,2	2,9	18,3	195,6
N		1,2	1,5	2,7	3,5	30,8	293,1
O		9,3	9,1	8,3	9,7	1,0	103,9
X		0,4	0,0	0,3	0,0	-41,3	11,9
Ukupno	0,0	585,6	578,0	605,6	495,8	-4,1	84,7

*Podaci nisu dostupni

Neto dobit po SKD-u 2010. i 2013.
u mil. KM

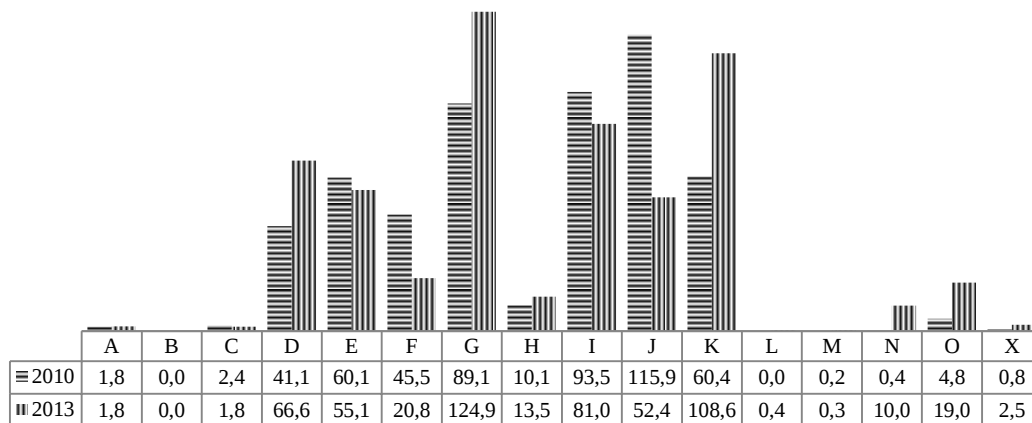
Graf 20.

Ostvareni gubitak iznosio je u 2013. godini 558,7 miliona KM, što je 6,2% više nego 2010. godine. U stvaranju ukupnog gubitka u periodu 2010-2013. najveće učešće ima područje trgovine (16,9% u 2010., odnosno 22,4% u 2013. godini), te poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge (11,5% u 2010., odnosno 19,4% u 2013. godini), kao i saobraćaj, skladištenje i veze (17,8% u 2010., odnosno 14,5% u 2013. godini).

Tabela 12. Gubitak od 2009. do 2013. u mil. KM

Područje	Godina					Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	2009*	2010	2011	2012	2013		
A		1,8	2,0	3,9	1,8	1,4	104,3
B		0,0	0,0	0,0	0,0		
C		2,4	1,0	2,5	1,8	-6,7	75,9
D		41,1	59,7	57,8	66,6	12,8	162,0
E		60,1	58,2	60,6	55,1	-2,1	91,8
F		45,5	32,1	18,0	20,8	-17,8	45,6
G		89,1	126,0	166,7	124,9	8,8	140,2
H		10,1	15,1	20,4	13,5	7,4	133,2
I		93,5	79,0	80,1	81,0	-3,5	86,6
J		115,9	19,7	25,6	52,4	-18,0	45,2
K		60,4	78,3	72,9	108,6	15,8	179,7
L		0,0	0,0	0,1	0,4		
M		0,2	1,4	0,5	0,3	14,9	174,4
N		0,4	2,9	18,1	10,0	124,0	2.516,7
O		4,8	12,4	24,7	19,0	40,7	392,0
X		0,8	0,0	2,9	2,5	32,0	303,8
Ukupno	0,0	526,2	487,7	555,1	558,7	1,5	106,2

*Podaci nisu dostupni

Gubitak po SKD-u 2010. i 2013.
u mil. KM

Graf 21.

6. Radna snaga

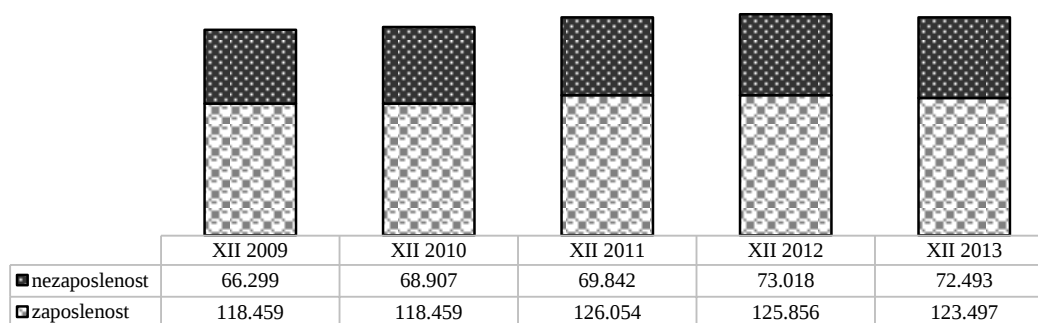
Radna snaga (zbir zaposlenih i nezaposlenih) Kantona Sarajevo se povećala sa oko 185 hiljada 2009. na oko 196 hiljada 2013. godine. U periodu od 2009. do 2013. godine zaposlenost je rasla prosječno godišnje po stopi od 1%, dok je kod nezaposlenosti stopa rasta veća i iznosi 2,3%. Rezultat ovih kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti je povećanje radne snage 2013. godine od 6,1% u odnosu na 2009. godinu.

Tabela 13. Radna snaga u Kantonu Sarajevo po godinama

	XII 2009	XII 2010	XII 2011	XII 2012	XII 2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
radna snaga	184.758	187.366	195.896	198.874	195.990	1,5	106,1
zaposlenost	118.459	118.459	126.054	125.856	123.497	1,0	104,3
nezaposlenost	66.299	68.907	69.842	73.018	72.493	2,3	109,3

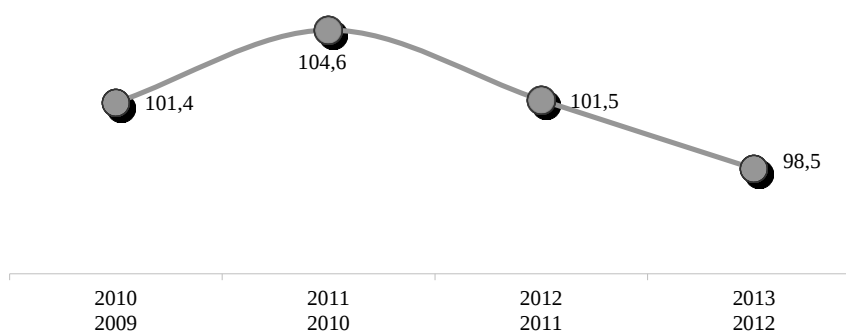
U strukturi radne snage učešće zaposlenosti se kreće od 64,1% u 2009. do 63% u 2013. godini. Istovremeno učešće nezaposlenosti se kreće od 35,9% 2003., do 37% u 2013. godini. Godišnja prosječna stopa rasta radne snage u posmatranom periodu je 1,5%. U 2013. u odnosu na predhodnu godinu radna snaga je manja za 1,5%.

Radna snaga u Kantonu Sarajevu

Graf 22.

Indeksi radne snage u Kantonu Sarajevo

Graf 23.

7. Zaposlenost

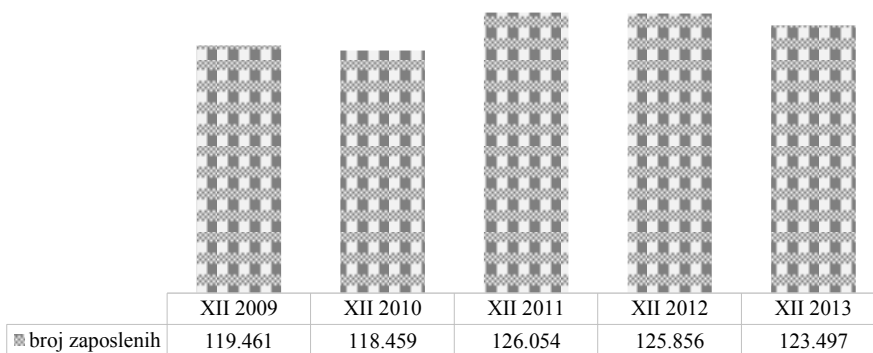
Prema podacima Zavoda za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo dostigao je 2013. godine 123.497 lica, što je za 3,4% više nego 2009. godine kada je bilo 119.461 zaposlenih lica. Broj zaposlenih u ovom periodu je rastao prosječno godišnje po stopi od 0,8%.

Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva je povećan sa 28,2% u 2009. na 27,9% u 2013. godini.

Tabela 14. Zaposleni u Kantonu Sarajevo po godinama

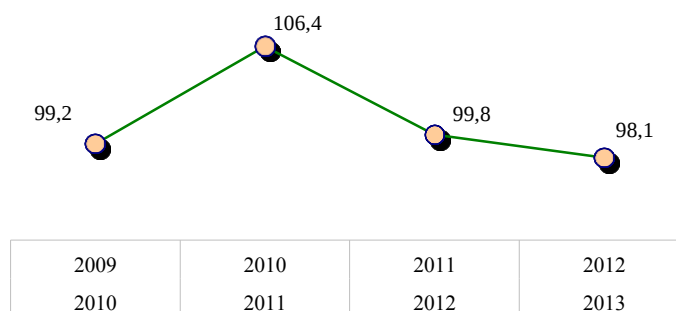
Godina	Broj zaposlenih
XII 2009	119.461
XII 2010	118.459
XII 2011	126.054
XII 2012	125.856
XII 2013	123.497
Stopa rasta 09-13	0,8
Indeks 13/09	103,4

Broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo

Graf 24.

Zaposleni u Kantonu Sarajevo - indeksi

Graf 25.

Analiza zaposlenosti po djelatnostima/područjima Standardne klasifikacije djelatnosti (SKD) pokazuje dominaciju industrije i trgovine tokom cijelog perioda, ali sa tendencijom smanjenja učešća industrije u ukupnom broju zaposlenih sa 11,9% (14.254 zaposlenih) u 2009. na 10,8% (13.614 zaposlenih) 2012. godine, a sa tendencijom povećanja u oblasti trgovine sa 18,6% (22.332 zaposlenih) u 2009. na 19,1% (24.021 zaposlenih) 2012. godine.

Također, značajno učešće tokom posmatranog perioda ima i oblast javne uprave, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti, sa tendencijom povećanja učešća sa 11,6% u 2009. (13.846 zaposlenih) na 12% u 2012. (15.120 zaposlenih).

U periodu 2009-2012. godine najveća stopa rasta zaposlenih je u oblasti poslovanja nekretninama, iznajmljivanju i poslovnim uslugama, a najveće smanjenje broja zaposlenih, odnosno negativna stopa rasta je u oblasti rudarstva.

U 2012. u odnosu na predhodnu godinu ukupan broj zaposlenih je manji za 0,2%. Pozitivne tendencije rasta su primjetne u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva, ugostiteljstva, saobraćaja, skladištenja i veza, poslovanja nekretninama, iznajmljivanju i poslovnim uslugama, javnoj upravi, društvenim, socijalnim i ličnim uslužnim djelatnostima, obrazovanju, zdravstvu i ostalim društvenim, socijalnim i ličnim uslužnim djelatnostima. U ostalim područjima SKD-a smanjen je broj zaposlenih u 2012. u odnosu na 2011. godinu.

Tabela 15. Broj zaposlenih po područjima i odjeljcima SKD (2009.-2012.)

	XII '09	XII '10	XII '11	XII '12	Stopa rasta 09-12	Indeks 12/09
UKUPNO	119.461	118.459	126.054	125.856	1,8	105,4
A	1.311	1.183	1.308	1.369	1,5	104,4
B						
C	131	219	195	87	-12,8	66,4
D	14.254	14.204	14.288	13.614	-1,5	95,5
E	3.110	3.106	3.085	3.062	-0,5	98,5
F	7.854	7.402	7.625	6.844	-4,5	87,1
G	22.332	21.878	25.182	24.021	2,5	107,6
H	5.245	5.506	5.664	5.672	2,6	108,1
I	10.005	10.078	10.045	10.596	1,9	105,9
J	5.137	5.256	5.613	5.602	2,9	109,1
K	7.459	7.379	9.721	10.387	11,7	139,3
L	13.846	14.193	14.351	15.120	3,0	109,2
M	9.600	9.389	9.772	9.829	0,8	102,4
N	9.119	8.929	9.089	9.291	0,6	101,9
O	7.443	7.326	7.917	8.163	3,1	109,7
P						
Q	786	730	653	653	-6,0	83,1
00	1.829	1.681	1.546	1.546	-5,4	84,5

Tabela 16. Broj zaposlenih po područjima i odjeljcima SKD, struktura u %

	XII '09	XII '10	XII '11	XII '12
UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0
A	1,1	1,0	1,0	1,1
B				
C	0,1	0,2	0,2	0,1
D	11,9	12,0	11,3	10,8
E	2,6	2,6	2,4	2,4
F	6,6	6,2	6,0	5,4
G	18,7	18,5	20,0	19,1
H	4,4	4,6	4,5	4,5
I	8,4	8,5	8,0	8,4
J	4,3	4,4	4,5	4,5
K	6,2	6,2	7,7	8,3
L	11,6	12,0	11,4	12,0
M	8,0	7,9	7,8	7,8
N	7,6	7,5	7,2	7,4
O	6,2	6,2	6,3	6,5
P	0,0	0,0	0,0	0,0
Q	0,7	0,6	0,5	0,5
00	1,5	1,4	1,2	1,2

Od 2013. godine, podaci o broju zaposlenih po područjima i odjeljcima, daju se po novoj Klasifikaciji djelatnosti. Prema tome, u 2013. najveći broj zaposlenih je bio u oblasti trgovine (19,4%) i oblasti javne uprave i socijalnog osiguranja (12,4%).

Ukupan broj zaposlenih u 2013. manji je za 1,9% u odnosu na predhodnu godinu.

Tabela 17. Broj i struktura zaposlenih po područjima i odjeljcima KD, 2013.

	zaposleni	
	broj	%
UKUPNO	123.497	100,0
A	889	0,7
B	140	0,1
C	12.155	9,8
D	2.011	1,6
E	2.433	2,0
F	6.370	5,2
G	23.909	19,4
H	7.429	6,0
I	5.697	4,6
J	6.971	5,6
K	5.457	4,4
L	871	0,7
M	6.584	5,3
N	2.615	2,1
O	15.318	12,4
P	9.718	7,9
Q	8.966	7,3
R	1.658	1,3
S	2.501	2,0
00	1.805	1,5

8. Plaće

Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo povećala se sa 991,9 KM u 2009. na 1.048 KM u 2013. godini. U tom periodu prosječna plaća se povećala za oko 5,7%. Plaće su rasle prosječno godišnje po stopi od 1,4%.

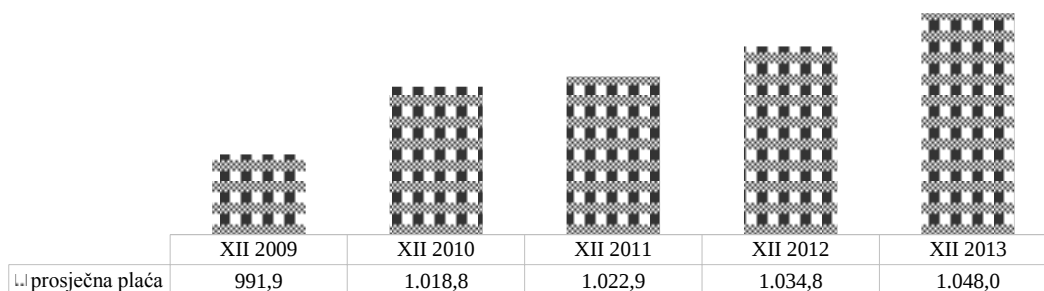
Posmatrano po djelatnostima krajem 2009. godine plaće su se kretale od 601,2 KM u građevinarstvu do 1.480,3 KM u oblasti finansijskog posredovanja (po SKD).

Krajem 2013. godine plaće su se kretale od 592 KM u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva do 1.612 KM u oblasti finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (po KD).

Tabela 18. Prosječna plaća u KM

Godine	Prosječna plaća
2009	991,9
2010	1.018,8
2011	1.000,6
2012	1.034,8
2013	1.048,0
Stopa rasta 09-13	1,4
Indeks 13/09	105,7

**Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo
u KM**

Graf 26.

Prosječna plaća Kantona Sarajevo u 2012. godini veća je za 1,2% nego predhodne godine. Posmatrano po djelatnostima SKD-a, u većini područja plate su veće u 2012. u odnosu na 2011., dok je do smanjenja plaća došlo samo u ribarstvu, građevinarstvu, finansijskom posredovanju i oblasti javne uprave, društvene, socijalne i lične uslužne djelatnosti.

Tabela 19. Plaće po područjima i odjeljcima SKD (2009.-2012.) u KM

	XII 2009	XII 2010	XII 2011	XII 2012
UKUPNO	991,9	1.018,8	1.022,9	1.034,8
A	775,4	871,2	916,7	882,6
B				
C	754,2	623,3	575,3	701,2
D	758,0	774,0	750,3	769,2
E	1.299,8	1.294,0	1.301,5	1.310,5
F	601,2	594,4	683,1	596,0
G	707,9	741,6	718,3	753,3
H	650,3	597,8	588,7	590,9
I	1.115,8	1.107,6	1.122,1	1.127,7
J	1.480,3	1.650,6	1.732,7	1.574,1
K	942,1	902,3	886,5	972,9
L	1.299,3	1.395,6	1.375,9	1.338,7
M	969,0	984,5	973,0	988,6
N	1.034,2	1.029,3	1.015,3	1.092,9
O	934,9	954,0	913,8	966,0

Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo u 2013. veća je za 1,3% nego plaća u predhodnoj godini.

Tabela 20. Plaće po područjima i odjeljcima KD, 2013. u KM

	XII 2013
UKUPNO	1.048
A	887
B	862
C	759
D	1.491
E	896
F	661
G	753
H	1.027
I	592
J	1.205
K	1.612
L	982
M	1.005
N	695
O	1.361
P	1.027
Q	1.100
R	960
S	1.187
00	

9. Nezaposlenost

Broj nezaposlenih, prema evidenciji Federalnog zavoda za statistiku se povećao sa oko 66 hiljada u 2009. na 72,5 hiljada u 2013. godini. U tom periodu broj nezaposlenih se povećao za 9,3%, odnosno rastao je prosječno po godišnjoj stopi od 2,3%.

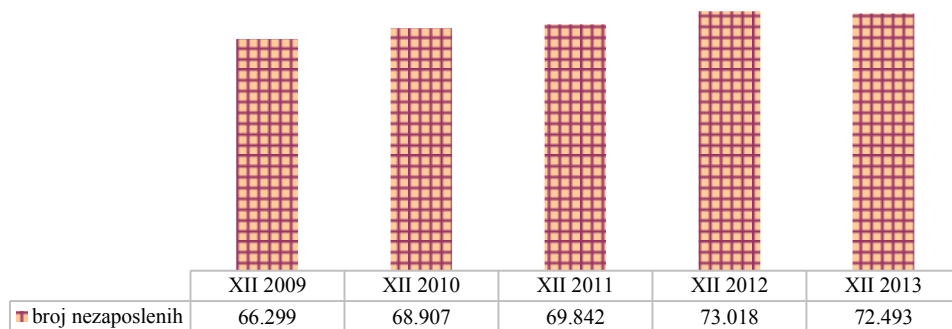
Najviše nezaposlenih je radnika sa srednjom stručnom spremom, zatim nekvalifikovanih radnika, te kvalifikovanih radnika. Tako je u 2013. godini bilo 29,5% radnika sa srednjom stručnom spremom, 29% nekvalifikovanih i oko 27% nezaposlenih kvalifikovanih radnika.

Tabela 21. Nezaposleni prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo

	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	ukupno
XII 2009	4.712	941	18.451	461	462	18.467	481	22.324	66.299
XII 2010	5.753	929	19.691	447	452	18.956	467	22.212	68.907
XII 2011	6.689	884	20.024	413	441	19.199	458	21.734	69.842
XII 2012	7.956	883	21.261	419	445	19.979	445	21.630	73.018
XII 2013	8.331	901	21.411	380	451	19.557	422	21.040	72.493
Stopa rasta 09-13	15,3	-1,1	3,8	-4,7	-0,6	1,4	-3,2	-1,5	2,3
Indeks 13/09	176,8	95,7	116,0	82,4	97,6	105,9	87,7	94,2	109,3

Tokom posmatranog perioda, najviše je rastao broj nezaposlenih sa visokom stručnom spremom, odnosno u 2013. skoro 1,8 puta više je nezaposlenih sa VSS nego 2009. (u 2013. 3.619 radnika sa VSS više nego 2009. traži posao).

Broj nezaposlenih u Kantonu Sarajevo

Graf 27.

Tabela 22. Nezaposleni prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo, struktura (%)

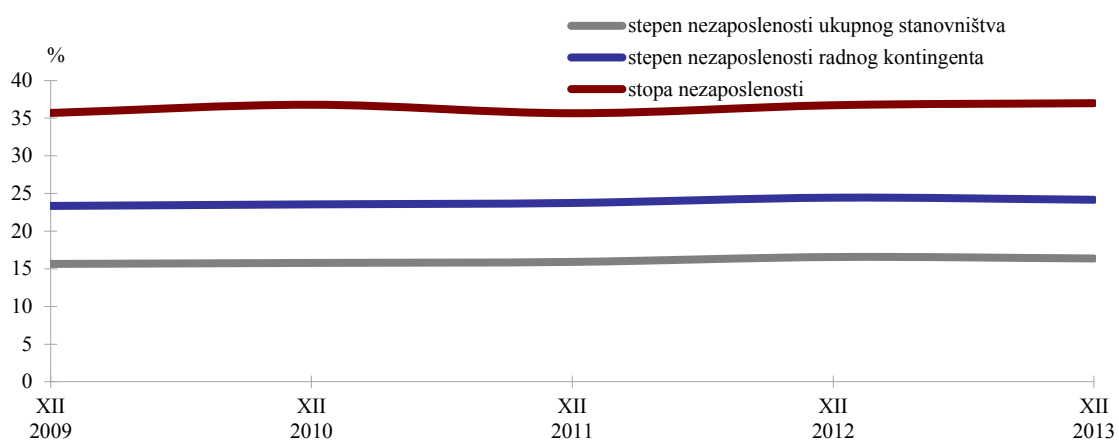
	VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	ukupno
XII 2009	7,1	1,4	27,8	0,7	0,7	27,9	0,7	33,7	100,0
XII 2010	8,3	1,3	28,6	0,6	0,7	27,5	0,7	32,2	100,0
XII 2011	9,6	1,3	28,7	0,6	0,6	27,5	0,7	31,1	100,0
XII 2012	10,9	1,2	29,1	0,6	0,6	27,4	0,6	29,6	100,0
XII 2013	11,5	1,2	29,5	0,5	0,6	27,0	0,6	29,0	100,0

U posmatranom periodu stepen nezaposlenosti ukupnog stanovništva Kantona Sarajevo povećao se sa 15,6% 2009. na 16,4% 2013. godine. Stepen nezaposlenosti radnog kontingenta povećao se sa 23,3% 2009. na 24,2% 2013. godine. Stopa nezaposlenosti povećala se sa 35,7% u 2009. na 37% u 2013. godini.

Tabela 23. Stepen i stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo

	XII 2009	XII 2010	XII 2011	XII 2012	XII 2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Stepen nezaposlenosti ukupnog stanovništva	15,6	15,8	15,9	16,6	16,4	1,1	104,6
Stepen nezaposlenosti radnog kontingenta	23,3	23,6	23,7	24,4	24,2	0,9	103,5
Stopa nezaposlenosti	35,7	36,8	35,7	36,7	37,0	0,9	103,6

Stepen i stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo

Graf 28.

U 2013. opada ukupan broj nezaposlenih lica za 0,7% u odnosu na prošlu godinu. Prema stručnoj spremi značajan rast nezaposlenih je kod lica sa visokom stručnom spremom 4,7%, a najveće smanjenje od 9,3% kod lica sa nižom stručnom smjenom.

10. Industrijska proizvodnja

U ukupnoj industriji Kantona Sarajevo u periodu od 2009. do 2012. godine indeksi su se kretali od 93,5% do 98,2%. U prerađivačkoj industriji indeksi su se kretali u rasponu od 93,5% do 96,6%, a najveće indekse u posmatranom periodu bilježe oblasti proizvodnje hrane i pića, prerade kože, izrade galanterije i obuće, proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda, proizvodnje medicinskih preciznih i optičkih instrumenata, proizvodnje namještaja, prerađivačke industrije i dr.

Indeksi industrijske proizvodnje 2012. u odnosu na 2011. godinu su najznačajniji u oblasti proizvodnje proizvoda od gume i plastike, proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda, te proizvodnji medicinskih preciznih i optičkih instrumenata i td.

Tabela 24. Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo, indeksi (po SKD)

	Kanton Sarajevo	2010 2009	2011 2010	2012 2011
	UKUPNO	98,2	94,8	93,5
C	RUDARSTVO	103,3	104,3	76,9
	10 Vađenje uglja i treseta			
	14 Vađenje ostalih ruda i kamena	103,3	104,3	76,9
D	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	96,6	93,5	93,9
	15 Proizvodnja hrane i pića	98,6	90,6	94,5
	16 Proizvodnja duhanskih proizvoda	82,5	92,0	81,0
	17 Proizvodnja tekstila	105,1	109,7	62,6
	18 Proizvodnja odjeće, dorada i bojenje krzna	173,5	105,4	73,4
	19 Prerada kože, izrada galanterije i obuće	84,0	98,7	89,6
	20 Prerada drveta i proizvodnja proizvoda od drveta, osim namještaja	102,1	126,8	84,1
	21 Proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira	53,6	51,2	
	22 Izdavačka i štamparska djelatnost	82,1	91,2	90,7
	23 Proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva	107,0	48,5	64,1
	24 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	106,8	119,7	115,5
	25 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	95,6	131,7	128,2
	26 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	62,1	85,8	86,4
	27 Proizvodnja metala	81,5	99,2	68,1
	28 Proizvodnja proizvoda od metala, osim mašina	87,6	126,3	94,4
	29 Proizvodnja mašina i uređaja	32,3	80	36,8
	30 Proizvodnja kancelarijskih strojeva i računara	80,4	65,8	27,7
	31 Proizvodnja el.mašina i uređaja	130,3	143,8	66,6
	33 Proizvodnja medicinskih preciznih i optičkih instrumenata	71,2	75,5	111,5
	34 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica			106,2
	35 Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava			
	36 Proizvodnja namještaja, prerađivačka industrija	302,7	94,1	89,4
	37 Reciklaža	123,7	102,4	89,1
E	SNABDJEVANJE EL.ENERGIJOM, GASOM I VODOM	107,7	102,5	91,4
	40 Snabdjevanje el.energijom, gasom, parom i toplom vodom	107,7	102,5	91,4
	41 Skupljanje, prečišćavanje i distribucija vode			

Tabela 25. Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo, indeksi (po KD)

Kanton Sarajevo		XII 2013	I-XII 2013
		0 2012	I-XII 2012
INDUSTRIJA - UKUPNO		117,7	99,3
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA			
AI	Intermedijarni proizvodi	94,2	100,2
AE	Energija	207,1	86,7
BB	Kapitalni proizvodi	124,2	137,1
CD	Trajni proizvodi za široku potrošnju	87,5	85
CN	Netrajni proizvodi za široku potrošnju	108,1	95,2
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a			
B	RUDARSTVO	10,6	
8	Vađenje ostalih ruda i kamena	10,6	
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	107,8	100,3
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	96	
11	Proizvodnja pića	81,2	
12	Proizvodnja duhanskih proizvoda	133,8	
14	Proizvodnja odjeće		
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	156,9	
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	88,5	
18	Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	87,9	
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	90,6	
20	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	125,4	
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmace. preparata	114,6	
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	101,2	
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	69,8	
24	Proizvodnja baznih metala	4,7	
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	103,2	
26	Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	119,8	
27	Proizvodnja električne opreme	192,5	
28	Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	186,1	
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	131,8	
31	Proizvodnja namještaja	87,1	
32	Ostala prerađivačka industrija	117,1	
33	Popravak i instaliranje mašina i opreme	163,9	
D	PROIZVODNJA I SNABDIJEVANJE EL.ENERGIJOM I PLINOM	208	86,9
35	Proizvodnja i snabdijevanje el energijom i plinom (osim 35.3)*	208	

* Grana djelatnosti 35.3, Proizvodnja i snabdijevanje parom i klimatizacija

Indeksi industrijske proizvodnje 2013. u odnosu na 2012. godinu su: kod prerađivačke industrije 100,3%, kod ukupne proizvodnje 99,3%, a kod proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom 86,9% i td

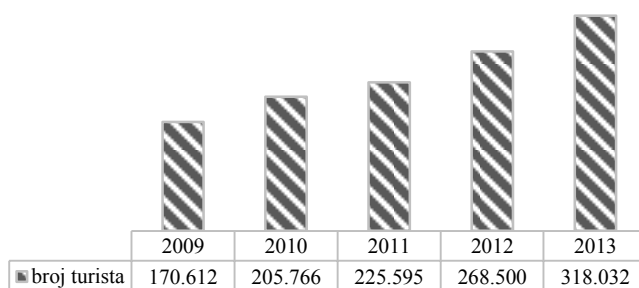
11. Turizam

U 2013. godini Kanton Sarajevo je posjetilo 318.032 turista od kojih su 83,6% strani. U 2009. godini bilo je 170.612 turista od kojih su oko 75% strani. U periodu od 2009. do 2013. godine, broj turista u Kantonu Sarajevo se stalno povećavao, tako da je 2013. godine 1,2 puta veći nego 2009. godine. Broj turista je rastao 5% prosječno godišnje.

Tabela 26. Broj turista u Kantonu Sarajevo

Turisti						Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
	2009	2010	2011	2012	2013		
ukupan broj	170.612	205.766	225.595	268.500	318.032	16,8	186,4
strani	127.590	161.168	178.060	211.622	265.763	20,1	208,3
domaći	43.022	44.598	47.535	56.878	52.269	5,0	121,5

Broj turista u Kantonu Sarajevo

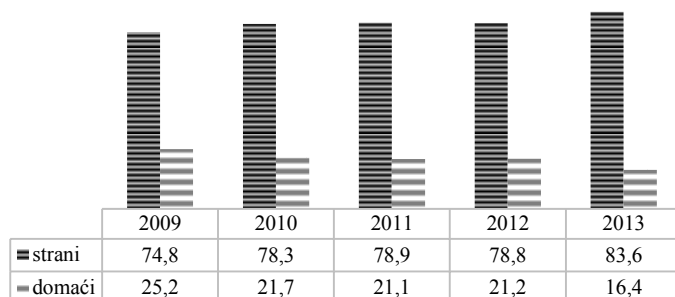

Graf 29.

Tabela 27. Broj turista u Kantonu Sarajevo, struktura (%)

Turisti	2009	2010	2011	2012	2013
	2009	2010	2011	2012	2013
ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
strani	74,8	78,3	78,9	78,8	83,6
domaći	25,2	21,7	21,1	21,2	16,4

Struktura turista u Kantonu Sarajevo
u %

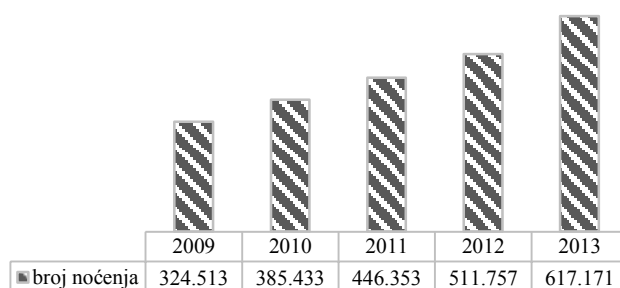
Graf 30.

U 2013. godini turisti su ostvarili 617.171 noćenje što je 1,3 puta više nego 2009. godine. Tokom cijelog perioda strani turisti su ostvarili preko 75% noćenja. Broj noćenja se povećavao prosječno godišnje za 7,4%.

Tabela 28. Broj noćenja u Kantonu Sarajevo

Noćenja						Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
	2009	2010	2011	2012	2013		
ukupan broj	324.513	385.433	446.353	511.757	617.171	17,4	190,2
strani	248.787	304.864	360.941	407.826	516.553	20,0	207,6
domaći	75.726	80.569	85.412	103.931	100.618	7,4	132,9

Broj noćenja u Kantonu Sarajevo

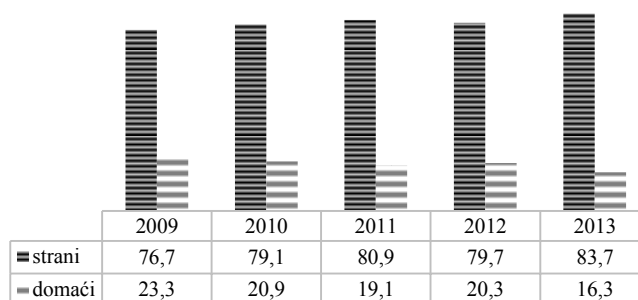

Graf 31.

Tabela 29. Broj noćenja u Kantonu Sarajevo, struktura (%)

Noćenja					
	2009	2010	2011	2012	2013
ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
strani	76,7	79,1	80,9	79,7	83,7
domaći	23,3	20,9	19,1	20,3	16,3

Struktura noćenja u Kantonu Sarajevo
u %

Graf 32.

U 2013. godini uočava se da je u Kantonu u odnosu na 2012. godinu povećan ukupan broj turista (18,4%) i ukupan broj noćenja (20,6%). Ovo povećanje rezultat je povećanja broja stranih turista za 25,6%, kao i njihovog broja noćenja za 26,7%, dok je broj domaćih turista manji za 8,1% i njihov broj noćenja za 3,2%.

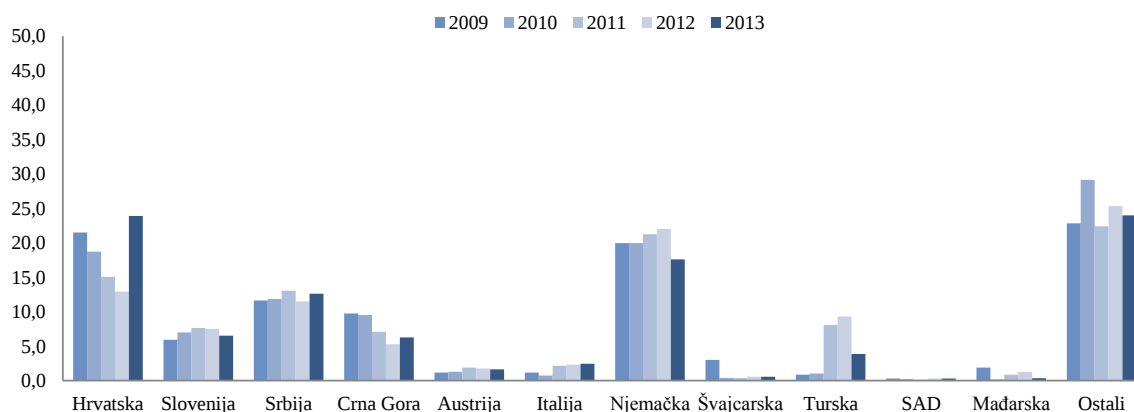
12. Vanjska trgovina

Kanton Sarajevo je ostvario izvoz u 2013. godini u vrijednosti od oko 916,5 miliona KM, što je za 38,7% više nego 2009. godine kada je ostvaren izvoz u vrijednosti od preko 660,9 miliona KM. Prosječna stopa rasta izvoza u periodu od 2009. do 2013. iznosi 8,5%. Posmatrano po zemljama navije je rastao izvoz prema Turskoj prosječno godišnje po stopi od 58,5%, zatim prema Italiji 30,2% i prema Austriji 17,9%.

Tabela 30. Vanjska trgovina Kantona Sarajevo - IZVOZ u 000 KM

	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Hrvatska	142.054	139.269	118.246	93.515	218.893	11,4	154,1
Slovenija	39.106	52.045	60.047	54.263	59.832	11,2	153,0
Srbija	77.022	88.062	102.470	83.203	115.654	10,7	150,2
Crna Gora	64.439	71.015	55.638	38.060	57.394	-2,9	89,1
Austrija	7.755	9.522	14.978	12.764	14.997	17,9	193,4
Italija	7.796	5.362	16.713	16.708	22.379	30,2	287,1
Njemačka	132.034	148.633	166.958	159.056	161.332	5,1	122,2
Švajcarska	19.786	2.956	3.213	3.905	4.989	-29,1	25,2
Turska	5.632	7.757	63.455	67.297	35.566	58,5	631,5
SAD	1.994	1.596	1.007	2.072	2.620	7,1	131,4
Mađarska	12.563	1.342	6.884	9.158	3.104	-29,5	24,7
Ostali	150.817	217.158	175.841	182.964	219.731	9,9	145,7
Ukupno	660.998	744.717	785.450	722.965	916.490	8,5	138,7

Izvoz u Kanton u Sarajevo
struktura u %

Graf 33.

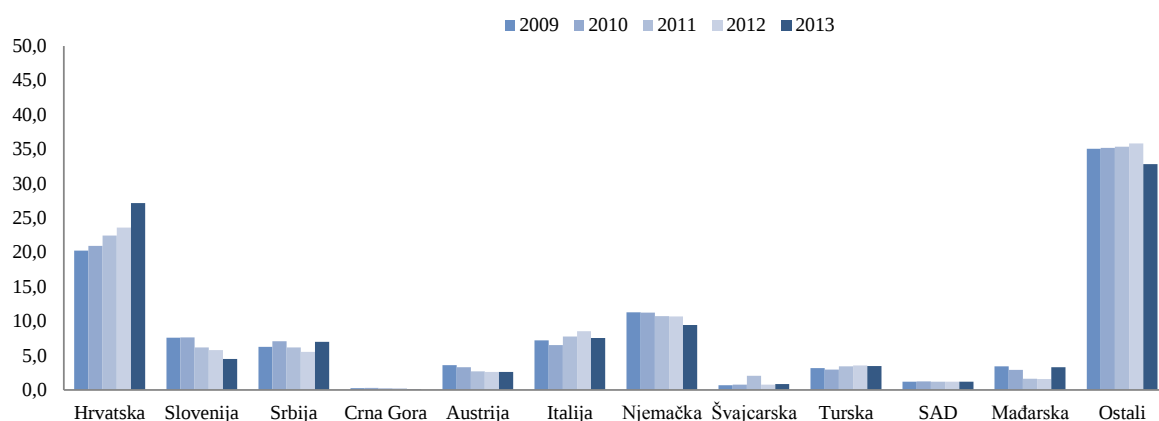
U 2013. godini najviše je izvezeno u Hrvatsku 23,9%, zatim u Njemačku 17,6%, te u Srbiju 12,6%.

Uvoz u 2013. godini ostvaren je u vrijednosti od preko 3,5 milijardi KM što je za 15,2% više nego 2009. godine. Tokom posmatranog perioda uvoz je rastao po stopi od 3,6%.

Posmatrano po zemljama navije je rastao uvoz iz Hrvatske prosječno godišnje po stopi od 11,5%, zatim iz Švicarske 10,1% i td.

Tabela 31. Vanjska trgovina Kantona Sarajevo - UVOZ u 000 KM

	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Hrvatska	623.221	653.722	795.255	828.067	962.658	11,5	154,5
Slovenija	233.303	238.020	219.691	202.979	160.387	-8,9	68,7
Srbija	192.432	220.693	218.911	194.556	247.720	6,5	128,7
Crna Gora	7.564	8.874	9.664	8.690	3.769	-16,0	49,8
Austrija	111.194	103.377	96.190	92.136	92.488	-4,5	83,2
Italija	221.931	203.396	275.839	299.178	268.039	4,8	120,8
Njemačka	347.822	350.961	380.863	375.105	334.671	-1,0	96,2
Švajcarska	21.077	24.128	73.798	27.886	31.027	10,1	147,2
Turska	98.139	91.974	121.494	125.022	122.651	5,7	125,0
SAD	37.298	38.707	42.049	42.143	41.992	3,0	112,6
Mađarska	105.187	90.869	57.794	55.335	117.054	2,7	111,3
Ostali	1.080.080	1.098.647	1.253.091	1.257.007	1.163.896	1,9	107,8
Ukupno	3.079.248	3.123.368	3.544.639	3.508.104	3.546.352	3,6	115,2

Uvoz u Kanton u Sarajevo
struktura u %

Graf 34.

Najveći uvoz je ostvaren iz Hrvatske 27,1%, zatim iz Njemačke 9,4%, te iz Italije 7,6%.

Ostvareni obim vanjsko-trgovinske razmjene u 2013. godini iznosi oko 4,5 milijardi KM i od toga uvoz predstavlja 80%, a izvoz 20%. U 2009. godini u ukupnom obimu vanjsko-trgovinske razmjene koji je ostvaren u vrijednosti od oko 3,7 milijardi, uvoz je predstavljao 82%, a izvoz 18%.

Tabela 32. Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo u 000 KM

	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Hrvatska	765.275	792.991	913.501	921.582	1.181.551	11,5	154,4
Slovenija	272.409	290.065	279.738	257.242	220.219	-5,2	80,8
Srbija	269.454	308.755	321.381	277.759	363.374	7,8	134,9
Crna Gora	72.003	79.889	65.302	46.750	61.163	-4,0	84,9
Austrija	118.949	112.899	111.168	104.900	107.485	-2,5	90,4
Italija	229.727	208.758	292.552	315.886	290.418	6,0	126,4
Njemačka	479.856	499.594	547.821	534.161	496.003	0,8	103,4
Švajcarska	40.863	27.084	77.011	31.791	36.016	-3,1	88,1
Turska	103.771	99.731	184.949	192.319	158.217	11,1	152,5
SAD	39.292	40.303	43.056	44.215	44.612	3,2	113,5
Mađarska	117.750	92.211	64.678	64.493	120.158	0,5	102,0
Ostali	1.230.897	1.315.805	1.428.932	1.439.971	1.383.627	3,0	112,4
Ukupno	3.740.246	3.868.085	4.330.089	4.231.069	4.462.842	4,5	119,3

Stepen pokrivenosti uvoz izvozom 2013. godine iznosi 21% i na istom je nivou kao i 2009. godine.

Tabela 33. Stepen pokrivenosti uvoza izvozom u Kantonu Sarajevo (%)

	2009	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 09-13	Indeks 13/09
Hrvatska	23	21	15	11	11	-16,1	49,5
Slovenija	17	22	27	27	27	12,4	159,5
Srbija	40	40	47	43	43	1,7	106,8
Crna Gora	852	800	576	438	438	-15,3	51,4
Austrija	7	9	16	14	14	18,7	198,6
Italija	4	3	6	6	6	12,3	159,0
Njemačka	38	42	44	3	3	-48,2	7,2
Švajcarska	94	12	4	14	14	-37,9	14,9
Turska	6	8	52	54	54	75,0	938,0
SAD	5	4	2	5	5	-2,1	92,0
Mađarska	12	1	12	17	17	8,5	138,6
Ostali	14	20	14	26	26	17,3	189,0
Ukupno	21	24	22	21	21	-1,0	96,0

Izvoz Kantona Sarajevo u 2013. veći je za 26,8% nego izvoz 2012. godine. Veći izvoz 2013. u odnosu na predhodnu godinu ostvaren je u Hrvatskoj (2,3 puta više), Austriju (50,8%), Srbiju (39%), zatim Italiju (33,9), te Švajcarsku (27,8%) i td.

Uvoz u Kantonu Sarajevo u 2013. veći je za 1,1% u odnosu na 2012. godinu, a najveće je povećan uvoz iz Mađarske (2,1 puta više), zatim Srbije (27,3% više), Hrvatske (16,3% više), te Švajcarske (11,3% više) i td.

Federalni zavod za statistiku od 2010. godine vanjsko-trgovinsku razmjenu (proizvodni princip) prati po novoj klasifikaciji djelatnosti (KD BiH 2010). Prema tome, od ukupnog izvoza Kantona Sarajevo u 2013. najveći izvoz su ostvarile prerađivačka industrija (57%) i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom (28%).

Tabela 34. IZVOZ Kantona Sarajevo po područjima Klasifikacije djelatnosti (KD)- proizvodni princip u 000 KM

	Kanton Sarajevo	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	UKUPNO	744.718	785.450	722.965	916.490	7,2	123,1
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.329	4.990	4.442	8.345	24,5	192,8
B	Vađenje rude i kamena	4.230	636	557	870	-41,0	20,6
C	Prerađivačka industrija	465.004	465.838	489.646	522.128	3,9	112,3
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom i vodom	168.046	161.356	89.680	259.542	15,6	154,4
	Ostalo	103.109	152.630	138.640	125.605	6,8	121,8
	Nerazvrstano						

Od ukupno ostvarenog uvoza u Kantonu Sarajevo u 2013., prerađivačka industrija je ostvarila 92,2%, a područje vađenja rude i kamena 4,1%.

Tabela 35. UVOZ Kantona Sarajevo po područjima Klasifikacije djelatnosti (KD)- proizvodni princip u 000 KM

	Kanton Sarajevo	2010	2011	2012	2013	Stopa rasta 10-13	Indeks 13/10
	UKUPNO	3.123.443	3.544.636	3.508.104	3.546.352	4,3	113,5
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	99.460	89.933	75.570	67.007	-12,3	88,7
B	Vađenje rude i kamena	140.551	190.227	222.990	145.196	1,1	65,1
C	Prerađivačka industrija	2.808.648	3.212.815	3.162.336	3.268.530	5,2	103,4
D	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gasom i vodom	25.550	4.750	11.978	30.165	5,7	251,8
	Ostalo	49.234	46.911	35.230	35.454	-10,4	100,6
	Nerazvrstano	3	3	1		-100,0	0,0

Zaključak

Ukupan domaći proizvod po stanovniku Kantona Sarajevo u 2013. iznosi 8.886 USD i povećao se sa 8.832 USD u 2009., što je za 0,6% više. Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva se smanjio sa 28,2% u 2009. na 27,9% u 2013. godini. Stepen nezaposlenosti stanovništva (radni kontingent) se povećao sa 23,3% u 2003. godini na 24,2% u 2013. godini. Stopa nezaposlenosti radne snage povećala se sa 35,7% u 2003. na 37% u 2013. godini. Stopa nezaposlenosti rasla je prosječno godišnje za 0,9%.

U 2013. godini, tendenciju rasta u odnosu na predhodnu godinu ima samo stopa nezaposlenosti (veća je za 0,7%). S druge strane GDP/pc je smanjen za 3,7% u odnosu na 2012. godinu, stepen zaposlenosti za 2,3%, a stepen nezaposlenosti za 1,1%.

Na području Kantona Sarajevo, sredinom 2013. godine, živjelo je 442.669 stanovnika što je za oko 19.024 ili za 4,5% stanovnika više nego 2009. godine. Gustina naseljenosti Kantona Sarajevo u 2013. godini iznosi 346,6 st/km² i veća je za 4,5% u odnosu na gustinu naseljenosti 2009. kada je iznosila 331,7 st/km². U periodu od 2009. do 2013. broj živorođenih u Kantonu Sarajevo je opadao prosječno godišnje po stopi od 1,4%. U istom periodu broj umrlih je rastao prosječno godišnje po stopi od 1%. Rezultat tih procesa je smanjeni prirodni priraštaj koji je u 2013. u odnosu na 2009. godinu manji za 44% (sa 967 u 2009. na 542 u 2013. godini).

U 2013. godini broj stanovnika je veći za 0,4% u odnosu na 2012. godinu. Posmatrano po starosno strukturi, u 2013. godini, stanovništvo svih starosnih grupa je veće za oko 0,4%, odnosno 0,5% u odnosu na prošlu godinu. Vitalna statistika 2013. pokazuje smanjenje broja živorođenih (5,2%), kao i prirodnog priraštaja (44,3%), dok je broj umrlih veći za 5% u odnosu na 2012.

Prihod pravnih lica koja knjigovodstvo vode po kontnom planu preduzeća, ostvaren u fiskalnoj 2009. godini povećao se sa 13,7 milijardi KM na oko 14,6 milijardi KM u 2013. godini. Istovremeno rashod se povećao sa 13,7 milijardi KM na oko 14,7 milijardi KM, gubitak sa 480 miliona KM na 559 miliona KM, dok se neto dobit smanjila sa 683 miliona KM na 496 miliona KM. Vrijednost poslovnih sredstava smanjila se sa 25,8 milijardi KM u 2009. na 24,6 milijardi KM u 2013. godini, dok se kapital povećao sa 12,5 milijardi KM na oko 13,2 milijarde KM. Neto plate su porasle sa 815 KM na 820 KM. Broj zaposlenih, prema podacima o poslovanju pravnih lica, a na temelju sati rada, se smanjio sa 100,7 hiljada na oko 90,3 hiljade lica.

Samo broj pravnih lica i gubitak kao osnovni pokazatelji poslovanja u 2013. godini u odnosu na 2012. imaju tendenciju rasta, i to: broj pravih lica za 4,6%, a gubitak za 0,7%. Svi ostali osnovni pokazatelji su manji u 2013. u odnosu na prošlu godinu (prihod za 3,4%, rashoda za 2,7%, neto dobiti za 18,1%, poslovna sredstava za 7,2%, kapitala za 9,3%, te plata za 1,9% i broja zaposlenih za 6,6%).

U 2013. godini uočava se i promjena prema pokazateljima kvaliteta poslovanja. Prihod po zaposlenom, rashod po zaposlenom i gubitak po zaposlenom veći su u odnosu na predhodnu godinu, dok svi ostali pokazatelji bilježe smanjenje (neto dobit po zaposlenom, efikasnost, profit i rentabilnost kapitala).

Radna snaga Kantona Sarajevo se povećala sa oko 185 hiljada 2009. na oko 196 hiljada 2013. godine.

U 2013. u odnosu na predhodnu godinu radna snaga je manja za 1,5%.

Broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo dostigao je 2013. godine 123.497 lica, što je za 3,4% više nego 2009. godine kada je bilo 119.461 zaposlenih lica.

U 2012. u odnosu na predhodnu godinu ukupan broj zaposlenih je manji za 0,2%. Pozitivne tendencije rasta su primjetne u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva, ugostiteljstva, saobraćaja, skladištenja i veza, poslovanja nekretninama, iznajmljivanju i poslovnim uslugama, javnoj upravi, društvenim, socijalnim i ličnim uslužnim djelatnostima, obrazovanju, zdravstvu i ostalim društvenim, socijalnim i ličnim uslužnim djelatnostima. U ostalim područjima SKD-a smanjen je broj zaposlenih u 2012. u odnosu na 2011. godinu.

Od 2013. godine, podaci o broju zaposlenih po područjima i odjeljcima, daju se po novoj Klasifikaciji djelatnosti. Prema tome, u 2013. najveći broj zaposlenih je bio u oblasti trgovine (19,4%) i oblasti javne uprave i socijalnog osiguranja (12,4%).

Ukupan broj zaposlenih u 2013. manji je za 1,9% u odnosu na predhodnu godinu.

Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo povećala se sa 991,9 KM u 2009. na 1.048 KM u 2013. godini. U tom periodu prosječna plaća se povećala za oko 5,7%. Plaće su rasle prosječno godišnje po stopi od 1,4%.

Krajem 2013. godine plaće su se kretale od 592 KM u oblasti hotelijerstva i ugostiteljstva do 1.612 KM u oblasti finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (po KD). Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo u 2013. veća je za 1,3% nego plaća u predhodnoj godini.

Broj nezaposlenih, prema evidenciji Federalnog zavoda za statistiku se povećao sa oko 66 hiljada u 2009. na 72,5 hiljada u 2013. godini. U tom periodu broj nezaposlenih se povećao za 9,3%, odnosno rastao je prosječno po godišnjoj stopi od 2,3%.

U 2013. opada ukupan broj nezaposlenih lica za 0,7% u odnosu na prošlu godinu. Prema stručnoj spremi značajan rast nezaposlenih je kod lica sa visokom stručnom spremom 4,7%, a najveće smanjenje od 9,3% kod lica sa nižom stručnom smjenom.

Indeksi industrijske proizvodnje 2013. u odnosu na 2012. godinu su: kod prerađivačke industrije 100,3%, kod ukupne proizvodnje 99,3%, a kod proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom 86,9% i td

U 2013. godini Kanton Sarajevo je posjetilo 318.032 turista što je 1,2 puta više nego 2009. kada je bilo 170.612 turista. U 2013. godini turisti su ostvarili 617.171 noćenje što je za oko 1,3 puta više nego 2009. godine. Tokom cijelog perioda strani turisti su ostvarili preko 75% noćenja.

U 2013. godini uočava se da je u Kantonu u odnosu na 2012. godinu povećan ukupan broj turista (18,4%) i ukupan broj noćenja (20,6%). Ovo povećanje rezultat je povećanja broja stranih turista za 25,6%, kao i njihovog broja noćenja za 26,7%, dok je broj domaćih turista manji za 8,1% i njihov broj noćenja za 3,2%.

Kanton Sarajevo je ostvario izvoz u 2013. godini u vrijednosti od oko 916,5 miliona KM, što je za 38,7% više nego 2009. godine kada je ostvaren izvoz u vrijednosti od preko 660,9 miliona KM. Uvoz u 2013. godini ostvaren je u vrijednosti od preko 3,5 milijardi KM što je za 15,2% više nego 2009. godine.

Izvoz Kantona Sarajevo u 2013. veći je za 26,8% nego izvoz 2012. godine. Veći izvoz 2013. u odnosu na predhodnu godinu ostvaren je u Hrvatskoj (2,3 puta više), Austriju (50,8%), Srbiju (39%), zatim Italiju (33,9), te Švajcarsku (27,8%) i td. Uvoz u Kantonu Sarajevo u 2013. veći je za 1,1% u odnosu na 2012. godinu, a najveće je povećan uvoz iz Mađarske (2,1 puta više), zatim Srbije (27,3% više), Hrvatske (16,3% više), te Švajcarske (11,3% više) i td.

Pregled tabela

Redni broj	Naziv tabele	str.
1.	Indikatori razvijenosti Kantona Sarajevo	6
2.	Stanovništvo i gustina naseljenosti	7
3.	Vitalna obilježja stanovništva Kantona Sarajevo	9
4.	Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo u (000 KM)	10
5.	Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo, struktura (%)	10
6.	Isplaćene i ostvarene investicije u Kantonu Sarajevo, indeksi	11
7.	Osnovni pokazatelji poslovanja	11
8.	Pokazatelji kvaliteta poslovanja	12
9.	Prihod od 2009. do 2013. godine u mil. KM	14
10.	Rashod od 2009. do 2013. godine u mil. KM	15
11.	Neto dobit od 2009. do 2013. godine u mil. KM	16
12.	Gubitak od 2009. do 2013. godine u mil. KM	17
13.	Radna snaga u Kantonu Sarajevo po godinama	18
14.	Zaposleni u Kantonu Sarajevo po godinama	19
15.	Broj zaposlenih po područjima i odjeljcima SKD (2009.-2012.)	21
16.	Broj zaposlenih po područjima i odjeljcima SKD, struktura u %	21
17.	Broj i struktura zaposlenih po područjima i odjeljcima KD, 2013.	22
18.	Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo u KM	22
19.	Plaće po područjima i odjeljcima SKD (2009.-2012.) u KM	23
20.	Plaće po područjima i odjeljcima KD, 2013. u KM	24
21.	Nezaposlenost prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo	24
22.	Nezaposlenost prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo, struktura (%)	25
23.	Stepen i stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo	25
24.	Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo, indeksi (po SKD)	27
25.	Industrijska proizvodnja u Kantonu Sarajevo, indeksi (po KD)	28
26.	Broj turista u Kantonu Sarajevo	29
27.	Broj turista u Kantonu Sarajevo struktura (%)	29
28.	Broj noćenja u Kantonu Sarajevo	30
29.	Broj noćenja u Kantonu Sarajevo, struktura (%)	30
30.	Vanjska trgovina Kantona Sarajevo - IZVOZ u 000 KM	31
31.	Vanjska trgovina Kantona Sarajevo - UVOZ u 000 KM	32
32.	Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo u 000 KM	33
33.	Stepen pokrivenosti uvoza izvozom u Kantonu Sarajevo (%)	33
34.	IZVOZ Kantona Sarajevo po područjima Klasifikacije djelatnosti (KD) - proizvodni princip u 000 KM	34
35.	UVOZ Kantona Sarajevo po područjima Klasifikacije djelatnosti (KD) - proizvodni princip u 000 KM	34

Pregled grafova

Redni broj	Naziv grafa	str.
1.	GDP/pc (USD) Kantona Sarajevo	6
2.	Stepen zaposlenosti stanovništva Kantona Sarajevo u %	6
3.	Stepen nezaposlenosti stanovništva Kantona Sarajevo u %	7
4.	Stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo u %	7
5.	Stanovništvo Kantona Sarajevo po godinama	7
6.	Gustina naseljenosti Kantona Sarajevo po godinama	8
7.	Starosna struktura stanovništva Kantona Sarajevo po godinama	8
8.	Vitalna obilježja stanovništva Kantona Sarajevo stope u ‰	9
9.	Vitalni indeks u Kantonu Sarajevo	9
10.	Isplaćene i ostvarene investicije u 000 KM	10
11.	Prihod po zaposlenom u 000 KM	12
12.	Rashod po zaposlenom u 000 KM	12
13.	Neto dobit po zaposlenom u 000 KM	12
14.	Gubitak po zaposlenom u 000 KM	12
15.	Efiksnost poslovanja (prihod/rashod)	13
16.	Profit (dobit/prihod)	13
17.	Rentabilnost kapitala	13
18.	Prihod po SKD-u 2009. i 2013. u mil. KM	14
19.	Rashod po SKD-u 2009. i 2013. u mil. KM	15
20.	Neto dobit po SKD-u 2009. i 2013. u mil. KM	16
21.	Gubitak po SKD-u 2009. i 2013. u mil. KM	17
22.	Radna snaga u Kantonu Sarajevo	18
23.	Indeksi radne snage u Kantonu Sarajevo	18
24.	Broj zaposlenih u Kantonu Sarajevo	19
25.	Zaposleni u Kantonu Sarajevo - indeksi	20
26.	Prosječna plaća u Kantonu Sarajevo u KM	23
27.	Broj nezaposlenih u Kantonu Sarajevo	25
28.	Stepen i stopa nezaposlenosti u Kantonu Sarajevo	26
29.	Broj turista u Kantonu Sarajevo	29
30.	Struktura turista u Kantonu Sarajevo u %	29
31.	Broj noćenja u Kantonu Sarajevo	30
32.	Struktura noćenja u Kantonu Sarajevo u %	30
33.	IZVOZ u Kantonu Sarajevo, struktura u %	31
34.	UVOZ u Kantonu Sarajevo, struktura u %	32